

У основі місцевого економічного розвитку більшості громад лежить багатовекторність та сталість – взаємозалежність економічного, екологічного та соціального благополуччя. Відповідні рішення спираються на місцеві знання та ініціативи громад.

У якості перспективного напрямку підприємництва у сільських місцевостях, особливо в умовах зниження міжнародних туристичних потоків, переорієнтації значної частини споживачів на внутрішній ринок, слід зазначити зелений туризм, як напрям господарювання, що найбільшою мірою узгоджується з цілями розвитку громад, вимогами збереження довкілля та прагненням підприємців отримати достатній рівень прибутку для економічної зацікавленості працювати у галузі.

Зелений туризм наразі набуває все більшої популярності і не потребує занадто великих інвестицій у порівнянні з іншими напрямками бізнесу.

Підприємництво за даним напрямком повинне враховувати наявні місцеві ресурси та використовувати їх на інноваційній основі, створюючи тим самим конкурентоспроможний продукт, цінність, що сприятиме реалізації заходів щодо забезпечення регіонального розвитку.

Література

1. Розвиток підприємництва // Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Кашуба О. Підприємництво в Україні: проблеми і перспективи розвитку. *Економіка та держава*. 2017. № 6. С. 103–106.
3. Сарана Л. А. Функціональні засади розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 9. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/9-2017>.

Госалов С. А.

(науковий керівник: **Вагонова О. Г.**, професор, завідувач кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління)
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ОБСЯГІВ ІНВЕСТИЦІЙ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ РЕГІОНІ

В сучасних умовах економіки України винятково важливе значення набуває активізація інвестиційної й інноваційної діяльності підприємств. Результати фундаментальних досліджень українських і закордонних учених [1] однозначно свідчать про те, що процеси економічного росту обумовлюються обсягом і темпами росту інвестицій, їх структурою і якісними характеристиками.

В умовах трансформації економічних відносин продовжують діяти фактори, які стримують розвиток обсягів інвестицій в адміністративному регіоні, а, отже, більшості діючих підприємств. Найбільше інвестиційно привабливими в Україні є такі галузі економіки: промисловість – біля 1,0 млрд. дол. (58%); оптова й роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту – 460 млн. дол. (27%); операції з нерухомістю, здача під оренду й послуги юридичним особам – 154 млн. дол. (9%).

Найголовнішими серед існуючих деструктивних тенденцій для нині діючих підприємств є неолік інвестиційних коштів й несприятливі умови їх надання. Нижче викладені результати дослідження, спрямованого на узагальнення й розвиток методичних аспектів з удосконалення механізму залучення коштів у регіоні. З виконаного аналізу витікає, що на тепер практично відсутні методичні дослідження, присвячені питанням інвестиційної привабливості проектів на мікроекономічному рівні. Це стосується, зокрема, з'ясування фінансових інститутів щодо інвестиційного розподілу ресурсів й прийняття привабливих рішень, надання державою пільгових умов для інвестування, а також регуляції інвестиційної діяльності в рамках економічних відносин регіональних органів влади та підприємств. Необхідність дослідження механізмів регуляції інвестиційної діяльності й, у тому числі, процесів формування інвестиційних ресурсів на підприємстві підсилюється складним характером процесів цієї діяльності та практично відсутністю прогресу у використанні заощаджень населення як важливого джерела фінансування інвестицій і інших внутрішніх ресурсів.

Питання щодо податкової політики держави потребує багатостороннього обґрунтування. Впливаючи шляхом податків на величину потенційних джерел фінансування інвестиційних програм фірм, держава впливає на розподіл національного доходу між нагромадженням і споживанням. Крім того, використовуючи цілеспрямовані податкові пільги держава впливає на співвідношення між інвестиціями фірм в активну й пасивну частину основних фондів, на швидкість відтворення основного капіталу, що обумовлює регіональне розміщення промислових інвестицій.

За досвідом США [2], якщо розміри знижки за рахунок податків перевищували встановлену межу, фірми могли переносити відповідну частину знижки або на 3 роки тому (у цьому випадку вони одержували право на повернення частини виплаченого податку на прибуток), або на 15 років уперед, із правом на відрахування відповідної суми з податку з майбутнього прибутку. У наукових колах США широко поширена думка, що пільгові податки знижують ефективність інвестицій.

У модернізації промислової структури в Японії значну роль відіграють кредитно-фінансові інститути [3]. На сьогоднішній день в країні державні видатки на НДКР збільшилися до 3,5 % ВВП, в основному на фундаментальні дослідження й генерування принципово нових ідей. Політика Японії спрямована на перетворення країни з імпортера ліцензій в їхнього експортера. Регулювання рівня процентних ставок - основний напрям стимулювання

державою інвестиційного процесу в країнах Південно-Східної Азії. В опублікованому дослідженні [4], присвяченому зіставленню податкових систем США, Японії й країн Західної Європи, констатується не тільки повсюдне застосування податкових інвестиційних пільг, але й зростаюче розчарування їх результатами.

Доцільно більш рішуче використовувати в інвестиційній діяльності досвід розвинених країн: вибір оптимального методу нарахування амортизаційного фонду; системи пільг на капітальні вкладення; формування інвестиційних фондів за рахунок власних коштів; інноваційний податковий кредит і т.п. Система пільг на капітальні вкладення передбачає формування, так званого «податкового інвестиційного кредиту» за рахунок прибутку, а також відрахованої від прибутку певного відсотка до приросту інвестицій в устаткування й виробниче будівництво.

Останнім часом у розвинених країнах (Німеччина, Франція, Швеція) практикується утворення на підприємствах спеціальних "інвестиційних фондів" за рахунок прибутку, а також відрахувань від заробітної плати робітників даного підприємства. Кошту фондів, вільні від оподаткування, і використовується тільки для капіталовкладень, такі фонди створюються з метою залучити доходи (дивіденди) робітників та службовців і участі їх у видатках на відновлення й модернізацію проведення.

Досвід розвинених країн щодо стимулювання інвестиційної діяльності свідчить, що на неї позитивно впливає диференційований підхід до надання цільових податкових знижок або певних пільг. Пільги можна надавати лише на нетривалий строк, пов'язаний з виходом підприємства на проектну потужність, адже постійні пільги приводять до значних структурних змін в економіці, знижують конкуренцію.

Для залучення іноземних інвестицій пропонується:

- надавати державне пільгове кредитування й страхування експорту;
- надавати державну комплексну допомогу експортерам, сприяти їхній збутовій діяльності;
- здійснювати пряме субсидування;
- здійснювати цільовий розподіл фінансових ресурсів, наданих приватними банками, і зосередження їх у пріоритетних галузях;
- сприяння організаціям у придбанні передової іноземної технології.

Для збільшення бюджетного інвестування необхідно реформувати структуру бюджетних видатків, зменшуючи при цьому видатки дотаційного характеру й відповідно збільшуючи фінансування інвестиційно-інноваційних програм. Із цією метою в поточний бюджет країни доцільно ввести окремою статтею бюджет розвитку, основним завданням якого є фінансування державних інвестиційних проектів. Джерелом поповнення бюджету розвитку можуть бути кредити міжнародних організацій, кредити Нацбанку, виплати, за раніше наданими позичками, вступ від випуску в обіг довгострокових інвестиційних облігацій з доходом, який гарантується заставою конкретного майна державної власності.

У порівнянні з ринком цінних паперів банківська система у фінансовому й організаційному плані більше готова до активного включення в інвестиційні процеси [5]. Однак і дотепер переважає мотивація до короткострокового кредитування й розрахунково-касового обслуговування клієнтів. Установлений на законодавчому рівні принцип децентралізації інвестиційної діяльності потрібно підкріпити відповідним блоком заохочень до накопичень і реінвестування. Необхідно розробити механізм стимулювання перерозподілу банківських активів у бік довгострокового інвестування. Активізувати участь комерційних банків в інвестиційному процесі можна переходом на змінні процентні ставки, створенням промислово-фінансових груп, пільговим оподаткуванням доходів банків, від довгострокових кредитів.

З метою активізації інвестиційних процесів доцільно: проводити індексацію основних фондів відповідно до темпів росту цін з оптимальною періодичністю; відмовитися від застосування коефіцієнтів, що знижують, до норм амортизації; припинити практику виключення амортизаційних нарахувань у бюджет; дозволить підприємствам самостійно вибирати методи амортизації й вільно переходити із прискорених методів на рівномірні.

Заходу державної підтримки повинні сприяти дії, спрямовані на:

1. Обмеження бюрократичного втручання в роботу компаній, зниження податкового тягаря;

2. Надання рівних прав з великими підприємствами в боротьбі за державні замовлення (у т.ч. і в області НДКР);

3. Принципове обмеження державних дотацій підприємствам, які не в змозі пристосуватися до вимог ринкових умов.

4. Впровадження публічно-приватного партнерства, коли на зміну традиційним відносинам між замовником (державою) та підрядником (бізнесом) утворюється модель, що базується на приватній фінансовій ініціативі. При цьому держава лише замовляє ті чи інші капіталомісткі роботи, але не оплачує бізнесу. Після завершення робіт об'єкт береться державою в довгострокову оренду за умови, що приватна особа продовжує забезпечувати експлуатацію цього об'єкту. Таким чином інвестиції поверталися інвестору у вигляді орендних платежів. Як правило, після закінчення строку оренди об'єкт переходить до держави за символічну плату або безкоштовно.

При прийнятті рішень у бізнесі про довгострокові інвестиції виникає потреба в прогнозуванні ефективності капітальних вкладень. Для цього потрібний довгостроковий аналіз доходів і витрат. Для планування рівня інфляції, що впливає на споживчу вартість інвестицій та їх обсяг в адміністративному регіоні, а значить, і окремих підприємств, методом найменших квадратів з ваговою функцією $P_t = 0,9(8-t)$ визначено тренди:

рівень загальної інфляції коштів

$$Y = -0,000X + 11,29, \text{ \%/рік}; R^2 = 0,82;$$

обсяг капітальних інвестицій

$$Y = 26556X - 27089, \text{ млн. грн./рік}; R^2 = 0,79;$$

Розглянуто методичний підхід до організації післяінвестиційного контролю. Він дозволяє переконатися, що витрати й технічна характеристика проекту відповідають первісному плану; підвищити впевненість у тому, що інвестиційний розв'язок був ретельно продуманий і обґрунтоване; поліпшити оцінку наступних інвестиційних проектів.

Література

1. Инвестознaвство : Учебник/ За науч. ред. В. Г. Федарчука. – К.: МАУГ, 2000.- 408с.
2. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004—2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / Авт. кол.: А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін. — К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004.
3. Предвидение будущего: беседы с финансовыми стратегами: Пер. с англ./ Под. ред. Л. Келенира, Д. Свогермана, В. Ферхуга.- М.: ИНФРА-М, 2003.-XXVI, 229с.- (Серия «Менеджмент для лидера»).
4. Дамодаран Асват. Инвестиционная оценка. Инструменты и техника оценки любых активов./ Пер. с англ.. - ,М.: Альпина Бизнес Букс, 2004.-1342.
5. Вагонова О.Г. Ефективність кредитування підприємницьких проектів як чинник привабливості їх впровадження / О.Г. Вагонова, В.С. Досужий // Економічний простір.- Д.: ПДАБА, 2017.- № 128.– С. 167-179.

Госалова С. В.

(науковий керівник: **Вагонова О. Г.**, професор, завідувач кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління)
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ОБґРУНТУВАННЯ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТІВ НОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

На відміну від науково-технічного прогресу, інноваційний процес успішно реалізується завдяки зусиллям окремих організацій на мікрорівні і навіть творчому потенціалові окремих осіб.

В умовах інноваційної економіки країни постає потреба переглянути підходи до оцінки ефективності інноваційного процесу. Чинниками впливу на цю активність на підприємстві є організаційні структури управління, впровадження новітніх форм і систем заробітної плати, інноваційного менеджменту.

Порівняно з чинниками макрорівня чинники мікрорівня впливають на інноваційну активність з більшою результативністю як за обсягом реалізації нововведень, так і економічним ефектом від цієї реалізації.

За дослідженнями Федулової Л.І. [1], основними факторами, які перешкоджають технологічним інноваціям в Україні, є: нестача власних коштів (40%), низький рівень науково-технічного потенціалу (27%), нестача